

УДК 81'23

ЛІНГВІСТИЧНІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЯВИЩА СЕГМЕНТАЦІЇ

Рудоман О.А.

Хмельницький національний університет

У статті розглянуто явище сегментації в різних аспектах: історія розвитку структур як експресивних одиниць літературної мови, проаналізовано різновиди сегментації. Сегментній конструкції як комунікативній одиниці характерне порушення структурних зв'язків і темо-ремна організація компонентів, тобто, це специфічна синтаксична структура.

Ключові слова: експресивний синтаксис, сегментація, парцеляція, розчленування, сегментна конструкція.

Постановка проблеми. Теорія сегментації найповніше опрацьована французьким лінгвістом Ш. Баллі. Дослідник акцентував на двох основних відмінностях між сегментним реченням і синтаксичною формою. Одна з них стосується функції, інша – форми. Ш. Баллі визначив сегментне речення як «...одне речення утворене з двох сурядних, але їхній зв'язок неповний і дозволяє розрізнити обидві частини: одну (А), яка виконує функцію теми висловлення, та іншу (Z), що виконує функцію приводу» [3, с. 70]. Сегментація дозволяє перетворити будь-яку частину звичайного речення в тему, а іншу – власне у висловлення, в рему. На думку вченого, для сегментації характерна «... узгодженість між двома музичними засобами, без яких вона була б немислимою: серединна пауза та інтонація» [3, с. 71]. Ці тези і покладено в основу теорії сегментації.

Ідеї Ш. Баллі були поглиблені в працях сучасних зарубіжних і вітчизняних мовознавців. Це дослідження Г.М. Акімової, А.П. Загнітка, Є.А. Іванчикової, Т.Р. Коновалової, О.С. Попова, З.К. Тарланова, М.П. Харченка, А.В. Швець, О.Ф. Шильникової та ін. Значна кількість досліджень із теорії сегментації не означає, що тема вичерпана. Навпаки, сегментна конструкція у мовознавчій літературі ще недостатньо вивчена. Вони потребують детального дослідження й розв'язання дискусійних питань.

На сьогодні залишається відкритим питання щодо меж сегментації й кола явищ експресивного синтаксису, які охоплюють сегментні конструкції, як співвіднесені між собою сегментація та інші

явища експресивного синтаксису, у використанні спеціальної термінології для позначення цих конструкцій, у розв'язанні питання щодо синтаксичного статусу сегментних конструкцій.

Вважаємо за доцільне, по-перше, розмежувати такі лінгвістичні поняття, як «процес сегментації» та «сегментна конструкція».

На процес сегментації в лінгвістиці склалося два погляди: традиційний (широкий), за якого сегментна конструкція – це будь-яке розчленоване на окремі інтонаційно-сміслові відрізки (сегменти) висловлення, що реалізоване в межах речення, і новий (вузький) підхід, за якого термін «сегментація», як доречно зауважує А.П. Загнітка, співвідноситься з конструкціями, що виникають на «...кореляції субстантивної форми вираження того чи іншого поняття, з одного боку, і його займенникового вираження, з іншого боку» [7, с. 524]. Перший крок у розмежуванні цих понять зробив О.С. Попов. У праці «Сегментація висказування» автор констатує: «Сегментація висловлення, у широкому розумінні цього терміна, – це виділення частини висловлення – сегмента» [14, с. 302]. Вузьке розуміння терміна пов'язане з сегментною конструкцією або конструкцією з «подвійними позначеннями», що складається із «... сегмента, спеціально виокремленого, й основної частини із займенниковим корелятом сегмента» [13, с. 89].

Необхідна диференціація тлумачення терміна обґрунтована в працях Г.М. Акімової та Є.А. Іванчикової, які вважають процес сегментації найбільш загальним явищем синтак-

сичної системи сучасної російської мови. Н.В. Кондратенко розглядає сегментацію як різновид фрагментації тексту та протиставляє її парцеляції в плані концентрації головної інформації. Дослідник зауважує, що за парцеляції семантично навантажений стрижневий компонент, а не фрагмент (парцелят), тоді як за сегментації семантично вагоміша сегментована частина, що містить тему повідомлення [9, с. 320].

Але в окремих спеціальних дослідженнях (як-от, праці Т.Р. Коновалової) термін «сегментація» закріплено за окремими синтаксичними структурами.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Виникає необхідність визначити релевантні ознаки цих лінгвістичних реалій для чіткого опису процесу сегментації як специфічного синтаксичного явища.

Мета статті – виявити теоретичну суть синтаксичного поняття «сегментна конструкція», визначити місце сегментної конструкції в системі синтаксичних понять.

Виклад основного матеріалу дослідження. По-перше, для процесу сегментації характерне розчленування цілісного й зв'язного синтагматичного ланцюжка лінійним дискурсом, членуванням на окремі сегменти. Як відзначає Г.М. Акімова, «Інформація при цьому подається частинами, порціями, хоч синтаксична система дозволяє передати ту ж саму інформацію без розчленування тексту на сегменти» [1, с. 114].

Деякі дослідники другою релевантною ознакою сегментації вважають бінарність членування. Наприклад А.Х. Нікітіна зауважує: «У парцельованій конструкції синтагматичне розчленування також конструктивна ознака. Цим структурам притаманна множинність членування, що не заперечує принципу актуалізації, тобто висуванню значущих компонентів висловлення у акцентовану позицію» [11, с. 29]. З цього погляду, й на нашу думку, обов'язкова бінарність членування, тобто структурно-синтаксична двоцільність – це не релевантна ознака процесу сегментації.

Не сумніваємося й у тому, що чітка інтонація характеризує розчленування висловлення на сегменти. Тому вважаємо, що контраст у інтонуванні та наявність фіксованих пауз – це ще одна релевантна ознака процесу сегментації. У визначенні поняття «процес сегментації» дотримуємось тлумачення А.Х. Нікітіної та А.М. Чернець. А.Х. Нікітіна визначає процес сегментації в широкому розумінні, як «...контрастно інтоноване розчленування синтагматичного ланцюжка, що забезпечує актуалізацію найбільш значущих із погляду адресанта мовлення компонентів висловлення» [11, с. 29]. А.М. Чернець вважає, що «...сегментація – це прийом експресивного синтаксису, який характеризується відчленованою локалізацією теми повідомлення та інтонаційним її виділенням» [20, с. 8].

У вужчому розумінні сегментація, на думку О.С. Попова, «...засіб експресивного синтаксису в писемній літературній мові, який у найвідшліфованішому вигляді реалізований у конструкціях із «називним теми» [16, с. 256].

Проте не всі синтаксисти одностайні в розмежуванні зазначених ознак СК. Окремі

(Г.М. Акімова, Н.Д. Арутюнова, В.Г. Гак, Н.М. Івкова) не розмежовують такі поняття, як «процес сегментації» та «сегментна конструкція» і розглядають парцельовані конструкції серед СК, а будь-яке розчленоване висловлення вважають сегментацією. Н.Д. Арутюнова не розмежовує терміни «сегментація» та «парцеляція» й зазначає: «Явище сегментації, або парцеляції речення, існування так званих приєднувальних конструкцій має своїм наслідком розчленування єдиної граматичної структури на декілька самостійних висловлень, денотативний зміст яких становить окремий фрагмент дійсності» [2, с. 323]. Терміни «розчленування» та «сегментація» як синонімічні зафіксовано у працях В.Г. Гака, Г.М. Акімової. Так, В.Г. Гак відносить до сегментних конструкцій як будь-яку синтаксичну інтонаційну двочленність, так і конкретний тип речень із займенниковим повтором [5, с. 54]. Аналогічну думку висловлює Г.М. Акімова, яка вважає, що «...основна риса експресивного синтаксису – це посилене розчленованість, пов'язана також із впливом розмовного мовлення. Отже, різні структури із займенниками типу *вот что*, взяті з розмовного мовлення, стали засобом оформлення розчленованої сегментної конструкції» [1, с. 238–246]. Н.М. Івкова розглядає «сегментацію» як широке поняття, яке можна співвіднести із будь-яким різновидом конструкцій членованого синтаксису. Автор вважає, що сегментна конструкція – це засіб зміни, а іноді й порушення внутрішньореченневих синтаксичних зв'язків [8, с. 40].

Ще інші дослідники (М.П. Харченко, А.П. Загнітко та ін.) вважають за доцільне розмежовувати такі поняття, як розчленування, сегментація та парцеляція. М.П. Харченко, наприклад, диференціюючи ці синтаксичні явища, зазначає: «Розчленованість або асигматичність тексту – це активний синтаксичний процес, який виявляється у функціонуванні різного типу розчленованих конструкцій, до яких відносять як сегментні, так і парцельовані конструкції» [19, с. 165]. На його думку, сегментація – це «...штучне розчленування висловлення на дві частини. При цьому між виділеним у актуалізовану позицію сегментом і останньою частиною висловлення встановлюється відношення «тема-рема», а вся сегментна конструкція становить граматикалізований тип актуального членування, який належить до книжного мовлення і розрахований на певний стилістичний ефект» [19, с. 165], а парцеляція – це «...розчленування висловлення на скільки завгодно частин, між якими збережені ті ж синтаксичні відношення, що і між частинами відповідної непарцельованої конструкції. Парцельована конструкція, як і сегментна, стилістично маркована структура» [19, с. 165]. А. П. Загнітко, розмежовуючи поняття «сегментація» та «парцеляція», зауважує, що парцеляція – це «...наслідок членування єдиної реченнєвої структури на кілька окремих висловлень з метою актуального наголошення виокремлюваних компонентів» [6, с. 145], а сегментація – це «...вичленування окремого компонента речення та винесення його в абсолютний початок, або в абсолютний кінець реченнєвої структури з метою максимальної концентрації на ньому уваги» [6, с. 146].

Сегментні та парцельовані конструкції важко розмежовувати, тому що для них характерні спільні ознаки, як-от:

1) належність до засобів експресивного синтаксису, а, значить, стилістична маркованість;

2) спільна функція: «...передати адресату ту чи ту суттєву інформацію наочно й так, щоб ця інформація була швидко та легко сприйнятою» [16, с. 341];

3) «спільність їхніх основних структурних ознак – як-от, розчленованість і лаконічність висловлення» [16, с. 341].

Особливий тип структур, означений терміном «конструкції з подвійним позначенням», або «сегментні конструкції», виокремив Ш. Баллі. Термінологією Ш. Баллі почали послуговуватися лінгвісти, аналізуючи такі структури в різних мовах.

Спочатку цей тип синтаксичних структур досліджували мовознавці на матеріалі романських мов: англійська мова – Т.М. Сафронова (автор подає детальну характеристику системи корелятив у складі сегментних конструкцій), німецька мова – В.Г. Адмоні, французька мова – В.Г. Гак, Н.О. Шигаревська. Значний лінгвістичний інтерес для нас мають праці російських (Л.Є. Майорова, Є.А. Реферовської та ін.) та українських (В.Я. Мороз, Л.І. Пац, А.М. Чернець та ін.) дослідників.

Як бачимо, сегментні конструкції уже давно привертали увагу зарубіжних та вітчизняних мовознавців. Такі структури, на думку М.П. Харченка, проаналізовано в різних дослідженнях у зв'язку з:

– вивченням діалектного та розмовного мовлення;

– загальнотеоретичними питаннями про речення, його конституційовані категорії, типи речень через їхнє відмежування від конструкцій, які формально уподібнені їм;

– вивченням активних процесів у сучасному синтаксисі й теорії актуального членування;

– проблемою неповних речень, номінативних речень і подібних до них конструкцій – «називного уяви», «заголовків»;

– проблемами культурного мовлення й нормативної стилістики [19, с. 162] тощо.

Аналіз наявних праць свідчить, що дискусійним постає питання про найбільш типові структурні різновиди сегментних конструкцій, їхні функціонально-стилістичні варіанти, існує проблема й щодо питання нормативності та предикативного центру таких структур.

У цілому аналіз науково-теоретичної літератури з теми дослідження уможливило викремлення двох напрямів щодо вивчення сегментних конструкцій.

1. Представники першого напрямку (Є.А. Іванчикова, В.І. Кононенко, О.М. Пешковський, О.С. Попов) розглядають питання про виникнення сегментних конструкцій як структур експресивного синтаксису, для яких характерна особлива дієва сила, та які вказують шляхи її реалізації в писемній літературній мові. У сучасному розумінні синтаксису експресивність – це спеціальний засіб художнього писемного тексту, розрахований на особливу дієву силу впливу. Автори доходять висновку, що конструкції експресивного синтаксису виникають на розмовному субстраті, але в писемному мовленні набувають спеціальної

характеристики і зазнають певних структурних змін. Ще О.М. Пешковський зазначав, що називний уяви пов'язаний із розмовними конструкціями [12, с. 405]. Цю думку підтримують О.С. Попов, Є.А. Іванчикова, В.І. Кононенко та ін.

Г.М. Акімова у праці «Новое в синтаксисе современного русского языка» описує етапи входження в писемне літературне мовлення розмовних еквівалентів конструкції з називним уяви. На першому етапі входження, вважає автор, вони стилістичні запозичення з усного мовлення, відтворені мовою персонажів.

На другому етапі, вважає Г.М. Акімова, такі конструкції використовують у художньому чи публіцистичному стилях, зазвичай, у авторському мовленні, зазнають структурних змін і стають спеціальним експресивним засобом, який не стільки імітує, скільки впливає на читача.

На третьому етапі спостерігаємо входження конструкцій усного мовлення у писемний синтаксис, здійснено лише стилістичне зрушення, що виражено в нейтралізації експресивного відтінку та поширенні досліджуваних конструкцій у науковому, науково-публіцистичному та публіцистичному стилях мовлення [1, с. 99-102].

Л.Є. Майорова пропонує розмежовувати називний теми та називний уяви за такими аспектами: функціональним, лексико-семантичним, стилістичним й інтонаційним. Конструкції з називним уяви розглядають як другий етап функціонування розмовного субстрату в писемній літературній мові та вважають особливим стилістичним засобом. Конструкції з називним теми репрезентують третій етап функціонування і їм характерна втрата експресії.

2. Представники другого напрямку (Є.А. Іванчикова, Т.Р. Коновалова, А.В. Швець, А.М. Чернець) розглядають сегментну конструкцію як індивідуальний стилістичний засіб. Так, Т.Р. Коновалова підкреслила своєрідність використання сегментних структур різними авторами, визначила прихильників окремих структурних типів сегментних конструкцій. Автор акцентувала увагу на особливостях функціонування таких конструкцій у газетно-публіцистичному стилі [10, с. 129-137]. Є.А. Іванчикова, описала особливості сегментних структур у синтаксисі художньої прози Ф.М. Достоєвського. А.В. Швець проаналізувала функціонування сегментних структур у мові газет і, зазначаючи їхню поширеність, підкреслила, що «...захоплення подібними структурами може перетворити їх зі свіжих і виразних у газетний штамп». А.М. Чернець розглядає сегментні конструкції серед членованих структур у системі опису поетичного ідіостилю М.І. Цветаєвої [20].

Значний доробок у розвиток теорії сегментації вніс О.С. Попов. У монографії «Русский язык и советское общество. Морфология и синтаксис современного русского литературного языка» (за редакцією М.В. Панова) у розділі «Синтаксис», де схарактеризовано сегментні конструкції як структури експресивного синтаксису, натрапляємо на новий термін для позначення конструкцій із подвійним позначенням – «називний теми». Там само проаналізовано питання щодо предикативності називного теми та його відмінностей від подібних парцельованих конструкцій і номінативних речень, визначено стилістичний діапазон використання таких конструкцій, схарак-

теризовано засоби експресивного синтаксису, які зраховують до синтаксичних структур.

У працях Г.М. Акімової, Н.С. Валгіної, Т.Р. Коновалової, Р.П. Рогожникової, О.Б. Сиротіної, Г.П. Уханова та ін. здійснено аналіз окремих типів СК.

Наприклад, Г.М. Акімова досліджує СК, утворені завдяки актуалізованій ролі питальних займенників і прислівників *что, кто, какой, почему, зачем*, що набувають вказівного значення, сполучаючись із часткою *вот (вот что)*, і висловлює теоретичне положення про три основні етапи розвитку експресивних сегментних конструкцій [1].

У статті «Деякі функції ізольованого номінативного відмінка» Н.С. Валгіна розкриває функції ізольованого номінатива в складному синтаксичному цілому, відзначаючи, що ці номінативи поєднані з наступними реченнями логічно й інтонаційно [4].

У праці Т.Р. Коновалової досліджено синтаксичну та стилістичну природу сегментації, а також висловлено думку щодо дискусійного питання – про предикативність «називного теми», про відмежування сегментних конструкцій. Аналізуючи зв'язок сегмента і корелята, автор вважає за доцільне розглядати цей зв'язок на рівні міжфразових відношень [10].

Об'єктом дослідження в праці Р.П. Рогожникової стали співвідносні конструкції простого та складного речення, побудованого за принципом сегментації зі зворотом «*что касается*» [15, с. 118-125].

О.Б. Сиротініна розглядає сегментну конструкцію як один із типів конструкцій з плеонастичним займенником, подає класифікацію речень із постпозитивним плеонастичним займенником. Слід зазначити, що автор характеризує відмінні ознаки різних типів сегментних конструкцій писемної літературної та розмовної мови, підкреслює головне призначення таких конструкцій [17, с. 204-220].

Г.П. Уханов у статті «Типы предложений разговорной речи соотносительные со сложным синтаксическим единством» розглядає складні речення з препозитивною підрядною частиною та інші як різновид сегментних конструкцій, зазначаючи, що «...ці речення мають яскраво виражену сегментну структуру, кожне з цих речень членується на дві виразно протиставлені частини (перша частина виражає тему висловлення – предмет або судження, відповідно до якого щось стверджується або повідомляється, а друга частина – речення)» [18, с. 23-52].

СК стали об'єктом вивчення в дисертаційних роботах українських (Н.М. Івкова, В.Я. Мороз, А.М. Чернець та ін.) і російських дослідників (С.М. Андріянова, А.Г. Атабекова, Н.В. Дрозд, Т.О. Жаворонкова, Т.М. Ішмекеєва, Л.Є. Майорова, О.Ш. Надібайдзе, А.Х. Нікітіна, І.М. Сосинська, О.Ф. Шильникова та ін.).

Н.М. Івкова розглядає сегментні конструкції серед фігур експресивного синтаксису сучасної української літературної мови. Автор вважає такі побудови структурно-змістовою ланкою інтонаційно-сміслового членування як у межах речення, так і в межах надфразової єдності.

В.Я. Мороз аналізує один із різновидів сегментних конструкцій – називний уяви – як функціональну та граматичну категорію в сучасній українській мові.

А.М. Чернець досліджує сегментні конструкції серед членованих структур у межах опису поетичної ідіостильової системи М.І. Цветаєвої.

С.М. Андріянова відносить сегментні конструкції до елементів тексту. Досліджуючи ці конструкції та враховуючи структуру й семантику одиниць правого та лівого контексту, які оточують сегмент, автор акцентує на функціональній значущості таких структур, а також вирізняє їх з-поміж контамінаційних структур із характерними для них ознаками сегмента й речення.

Синтаксичні конструкції з антиципацією як явище експресивного синтаксису розглядає А.Х. Нікітіна, стверджуючи, що існує необхідність у розмежуванні лінгвістичних понять «експресивна синтаксична конструкція з антиципацією» та «сегментна конструкція».

Т.О. Жаворонкова, О.Ш. Надібайдзе, І.М. Сосинська та О.Ф. Шильникова зраховують СК до текстових явищ. Серед репрізизних і антиципованих структур у художньому тексті Т.О. Жаворонкова виокремлює СК із препозитивним займенником.

Н.В. Дрозд розглядає сегментну конструкцію із називним теми як особливий різновид номінативних речень. Автору вдалося виокремити функціонально-семантичні типи називного теми та виявити системні зв'язки називного теми зі структурно-семантичними типами речень.

Т.М. Ішмекеєва дослідила сегментні конструкції сучасної російської мови на матеріалі газетних заголовків, чим розширила уявлення про сегментні конструкції та їхнє розуміння.

Сегментна конструкція як явище експресивного синтаксису ставала об'єктом досліджень П.С. Дудика, Л.Є. Майорової, А.П. Загнітка та ін.

С.Г. Ільєнко, аналізуючи «радіус дії» називного теми в тексті, підкреслює його роль у формуванні складного синтаксичного цілого. Г.Я. Солганик виділяє строфи із зачином, виражені називним уяви, як особливий різновид складного синтаксичного цілого.

До специфічних текстових утворень відносять сегментні конструкції Я.І. Рословець, І.М. Сосинська, Н.В. Кондратенко.

До засобів міжфразового зв'язку включає називний уяви Л.М. Лосєва.

Висновки та пропозиції. Отже, сегментацію, розчленування досліджують як на рівні речення, так і на рівні тексту. Одні мовознавці пропонують вважати сегментну конструкцію мовленнєвими трансформаціями мовних синтаксичних моделей речення (Н.М. Івкова, А.П. Загнітка, Т.Р. Коновалова, Л.Є. Майорова, та ін.), інші – текстовим явищем, повне вираження якого міститься у складі складного синтаксичного цілого (С.М. Андріянова, Н.С. Валгіна, Н.В. Кондратенко, Л.М. Лосєва, О.Ш. Надібайдзе, І.М. Сосинська, О.Ф. Шильникова та ін.).

У рамках отриманих результатів можна намітити перспективу подальшого студіювання у цьому напрямку: з'ясувати семантичні та синтаксичні характерні ознаки компонентів сегментних конструкцій і проаналізувати їхній взаємозв'язок із корелятом, схарактеризувати сегментну конструкцію як стилеутворювальний елемент сучасного мовознавства, дослідити основні засоби актуалізації сегмента в складі сегментної конструкції, описати контекстуальні та прагматичні особливості експресивних сегментних конструкцій.

Список літератури:

1. Акимова Г.Н. Синтаксис современного русского языка : учебник / Г.Н. Акимова, С.В. Вяткина ; под ред. С.В. Вяткиной. – М.: Академия, 2009. – 347 с.
2. Арутюнова Н.Д. Синтаксис / Н.Д. Арутюнова // *Общее языкознание: Внутренняя структура языка.* – М.: Наука, 1972. – С. 259-344.
3. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка / Ш. Балли. – М.: Едиториал УРСС, 2001. – 416 с.
4. Валгина Н.С. Синтаксис современного русского языка : учеб. для вузов по спец. «Журналистика» / Н.С. Валгина. – 3-е изд., испр. – М.: Высш. шк., 1991. – 432 с.
5. Гак В.Г. Повторная номинация и ее стилистическое использование / В.Г. Гак // *Вопросы французской филологии.* – М.: Изд-во МГПИ, 1975. – 202 с.
6. Загнітко А.П. Комуникативно-естетичні перетворення українського речення в художньому стилі (Бі- і поліфуркація, парцеляція, сегментація, відкриті і закриті речення) / А.П. Загнітко // *Лінгвістичні студії : зб. наук. пр. / укл.: А.П. Загнітко.* – Донецьк: ДонДУ, 2000. – Вип. 6. – С. 142-148.
7. Загнітко А.П. Теоретична граматика української мови. Синтаксис : монографія / А.П. Загнітко. – Донецьк: ДонДУ, 2001. – 662 с.
8. Івкова Н.М. Фігури експресивного синтаксису в сучасній публіцистичній літературі : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / Н.М. Івкова. – Горлівка, 2007. – 217 с.
9. Кондратенко Н.В. Дискурсивність текстової фрагментації як вияв категорії дискретності / Н.В. Кондратенко // *Вісник Львів. ун-ту. Серія філологічна.* – Львів: Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, 2004. – Вип. 34. – Ч. 1. – С. 318-322.
10. Коновалова Т.Р. Сегментированные конструкции в газетно-публицистическом стиле / Т.Р. Коновалова // *Вопросы стилистики.* – Саратов: Изд-во Саратов. ун-та, 1972. – Вып. 4. – С. 129-137.
11. Никитина А.Х. Синтаксические конструкции с антиципацией как экспрессивное средство современного русского литературного языка : дис. ... канд. филол. наук : 10.01.02 / А.Х. Никитина. – Красноярск, 1990. – 128 с.
12. Пешковский А.М. Русский синтаксис в научном освещении / А.М. Пешковский. – М.: Яз. славян. культуры, 2001. – 510 с.
13. Попов А.С. Изменение в употреблении номинативных предложений / А.С. Попов // *Развитие синтаксиса современного русского языка.* – М.: Наука, 1966. – С. 74-94.
14. Попов А.С. Сегментация высказывания / А.С. Попов // *Русский язык и советское общество. Морфология и синтаксис современного русского литературного языка.* – М.: Наука, 1968. – С. 302-321.
15. Рогожников Р.П. О соотносительных конструкциях простого и сложного предложения, построенных по принципу сегментации / Р.П. Рогожников // *Мысли о современном русском языке.* – М.: Просвещение, 1969. – С. 118-125.
16. Русский язык и советское общество: социолингвистическое исследование. Морфология и синтаксис современного русского литературного языка / под ред. М.В. Панова. – М.: Наука, 1968. – 367 с.
17. Сиротинина О.Б. Конструкции с плеонастическим местоимением в разговорной речи / О.Б. Сиротинина // *Синтаксис и норма.* – М.: Наука, 1974. – С. 204-220.
18. Уханов Г.П. Типы предложений разговорной речи, соотносительные со сложными синтаксическими единствами / предложение с препозитивной придаточной частью / Г.П. Уханов // *Развитие синтаксиса современного русского языка.* – М.: Наука, 1966. – С. 23-52.
19. Харченко Н.П. Из истории изучения сегментированных конструкций. Спорные вопросы в теории сегментации / Н.П. Харченко // *Синтаксические связи в современном русском языке : межвуз. тем. сб.* – Владивосток, 1981. – С. 160-171.
20. Чернець А.М. Членовані структури в поезії М.І. Цветаєвої : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. філол. наук : спеціальність 10.02.02 «Російська мова» / А.М. Чернець. – Харків, 2002. – 14 с.

Рудоман О.А.

Хмельницький національний університет

**ЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ И ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ
ЯВЛЕНИЯ СЕГМЕНТИРОВАНИЯ****Аннотация**

В статье рассмотрено явление сегментации в разных аспектах: история развития конструкций как экспрессивных единиц литературного языка, проанализировано разные виды сегментации. Сегментированной конструкции как коммуникативной единице характерно нарушение структурных связей и темо-рематическая организация компонентов, то есть это специфическая синтаксическая конструкция.

Ключевые слова: экспрессивный синтаксис, сегментирование, парцеляция, расчленение, сегментированная конструкция.

Rudoman O.A.

Khmelnitskyi National University

**LINGUISTIC AND THEORETICAL FUNDAMENTAL
OF PHENOMENON SEGMENTING****Summary**

There has been studied the phenomenon of segmenting in different aspects: the history of structures as expressive language units, various types of segmenting. Segmental constructions as a communicative unit are characterized by the structure breaking and theme and rheme arrangement of components, being a specific syntactical structure.

Keywords: expressive syntax, segmenting, parceling, partition, segmental construction.